

Sudbina Kamena

Prvi deo

DŽON VORD

Alhemičareva tajna

Preveo
Nenad Tomović

 Laguna

Naslov originala

John Ward

THE SECRET OF THE ALCHEMIST

a novel of literature and magic

Copyright © 2003, John Ward

Translation Copyright © 2005 za srpsko izdanje, LAGUNA

GEJL,
koja je otvorila vrata,
sa zahvalnošću,
i
BOBU,
koji je imao poverenja u mene

Na pomoći i podršci veoma sam zahvalan
supruzi Polin i deci Kejt, Lusi, Fergusu i
Patriku, bez kojih ova knjiga ne bi
bila napisana

I
Prijateljstvo
sklopljeno u paklu

Nad velikom kamenom kapijom stajao je natpis:

lasciate ogni speranza voi ch'entrate

„Vi, koji ulazite ovamo, ostavite svaku nadu“, pomisli Džejk Đakometi. Poruka nije baš ohrabrujuća. Mladić koji se u tom trenutku našao na pozornici i te kako ozbiljno ju je shvatio. Bio je visok i štrkljast, a izgledao je kao da je sazdan od materijala na silu istegnutog dok je još bio vreo. Preuski kostim, iz koga su mu dobrano virili zglobovi ruku i nogu, pojačavao je ovaj utisak. Kršio je ruke dok je govorio, a pravio je i grimase, pa je izgledalo kao da će briznuti u plač. Možda i hoće, pomisli Džejk. Nastup mu je ionako bio loš: mucao je, ponavljao reči i pravio ogromne pauze. Brzina govora i visina glasa su mu silovito varirale. Sa mesta gde je stajao, iza bočnih kulisa, Džejk je video polovinu članova žirija, smeštenih za dugačkim stolom ispod ogromnog natpisa na kome je debelim slovima pisalo:

**XXV GODIŠNJI MEĐUNARODNI FESTIVAL
U ČAST DANTEA ALIGIJERIJA,**

a ispod toga je manjim slovima na nekoliko jezika stajalo:

**KOJI JE OMOGUĆIO EVROPSKI REGIONALNI FOND ZA
RAZVOJ, ODSEK ZA KULTURU I OBRAZOVANJE**

Iznad natpisa na džinovskom posteru isticao se profil muškarca, s nečim na glavi, nalik šlemu ili kapi kakvu zimi pravitte od šala; imao je strogo, osiono lice, ozbiljna usta, dug, patricijski nos i isturenu bradu koja bi se uz malo preterivanja mogla pretvoriti u blagu imitaciju krckalice za orahe. Ispod je pisalo:

Dante Aligijeri
rođen 1265 – umro 1321.

Šta ja radim ovde? – zapita se Džejk, ne prvi put. Bilo je to jedno pitanje iz široke kategorije svega onoga što je u početku izgledalo kao dobra zamisao: pet dana u Firenci, daleko od roditeljskog nadzora, kao predstavnik Škotske – ovo poslednje je prevagnulo, mada, istini za volju, od svih Škotlandana (ili, da budemo precizniji, onog malog dela italijanske zajednice u Škotskoj koji je čuo za takmičenje), jedini je on bio dovoljno blesav da poželi da recituje srednjovekovnu poeziju na stranom jeziku pred mnoštvom neznanaca.

Štrkljasti mladić, koji je izgubio svaku nadu (a brz pogled na sudije mu je pokazao da je u pravu), neumorno je nastavio. Odabrao je deo gde Dante, na samom početku obilaska pakla u *Božanstvenoj komediji*, umalo da ne odmakne dalje od obala Aheronta: čim je stupio na skelu, ona tone pod težinom živog čoveka, a Haron, vozar u donjem svetu, uporno traži od njega da siđe, sve do trenutka dok se ne umeša Danteov vodič Vergilije svojom pričom o prijateljima na visokim položajima i o posebnim dozvolama.

Džejk je zažalio što Haron nije istrajao i što nije insistirao na svom pravu da prevozi samo mrtve – onda ne bi bilo ni pesme, niti bi on sedam vekova kasnije morao da sa zebnjom stoji iza kulisa i čeka da nastavi. Ipak, do tada je već dovoljno puta nastupao na sceni, pa je morao da prizna kako se u ova-kvom trenutku uvek tako oseća, iako je mogao poželeti nešto inspirativniji nastavak: u ovoj igri neuspeh može postati zaražan. Nadao se da će devojka pored njega, koja je tek trebalo da nastupi, biti bolja.

Krišom je bacio pogled na nju i iznenadio se kada je shvatio da duboko koncentrisano prati izvođenje, stisnutih pesnica, oblikujući na usnama reči koje bi mladić trebalo da kaže, poput učiteljice koja podstiče neuspešnog đaka. Izgledalo je da taj odlomak zna mnogo bolje od njega. Na svaku njegovu grešku bi zaškrgutala zubima i ljutito zavrtila glavom. Izuzetno je zgodna, ali i nekako hladna, pomisli Džejk, mada baš i nije njegov tip. *Kao da za tebe postoji određeni tip, naruga mu se prezrivi glas razuma. Koga ti zezaš, gos'n Svetski čoveče, koji si prvi put sam u inostranstvu?*

Štrkljasti mladić je konačno završio. Publika je silovito zapljeskala iz pukog olakšanja, ali članovi žirija su nastavili da gledaju u sto ispred sebe. Mladić je smesta utekao s pozornice. Trebalo je da ostane i pozdravi narednog takmičara, iskazujući time prijateljstvo među narodima.

Džejk se okrenuo prema devojci nadajući se da se ona neće ljutiti što je mladić prekršio pravilo. Ljude dekoncentrišu baš ovakve sitnice. Dodirnuo ju je po ramenu, u nameri da joj poželi sreću, ali ona se okrenula i tako ga besno pogledala da se Džejk na trenutak uplašio da će ga ošamariti. Ali kada je ugledala njegovu ruku, pruženu u znak prijateljstva, kao da se predomislila. Izgledala je zbunjeno, a zatim ju je ozbiljno prihvatila. Tek kada joj je Džejk prošaputao „Srećno“, dozvolila je sebi da se blago i nesigurno osmehne.

Helen de Hevilend je izašla na pozornicu neočekivano podstaknuta Džejkovim lepim željama. Nije bila navikla na spon-tane izlive naklonosti, naročito ne od potpunog neznanca, jer čak i među ljudima koje je poznavala bila je uobičajena hladna uzdržanost. To ju je na trenutak podsetilo da nije uvek bilo tako, ali nije imala vremena za razmišljanje jer su je u istom trenutku obasjali reflektori i ona se naklonila sudi-jama, spremna da počne:

Nessun maggior dolore che ricordasi del tempo felice nella miseria... (Veće boli ne imade, već sjećati se svojih sretnih dana u nevolji*).

Taj stih je počela da prihvata kao sopstveni. Znala je šta on zapravo znači.

Iza kulisa, Džejk je prestao da se brine za devojkicu čim je progovorila. Ton joj je bio samouveren, a glas kristalno jasan. Prepoznao je deo o Paolu i Frančeski i osmehnuo se, shvativši sve erotske nijanse ovog stiha – premda, samo zato što mu ih je objasnio nastavnik italijanskog, pošto Džejku suptilna percepcija nije bila jača strana.

Devojka je odlično govorila, iskazujući istinska osećanja, a Džejk je gotovo mogao da ih vidi – ukleti par, prelepu Frančesku od Riminija i Paola, lepog mlađeg brata njenog ružnog muža. Njih dvoje nevinno čitaju knjigu – priču o plemenitom Lanselotu i njegovoj nedozvoljenoj ljubavi prema Ginevri, supruzi njegovog kralja. Oboje razmišljaju o ljubavnicima iz priče i situaciji u kojoj se nalaze, sami, zajedno i tako blizu da se gotovo dodiruju. Zatim, kada se ljubavnici u priči poljube, slučajno istovremeno podižu pogled i jedno drugom vide u

* Svi citati iz *Pakla* uzeti su iz prevoda Mihovila Kombola, *Rad*, Beograd, 1976. (Prim. prev.)

očima istu misao – obrazi im porumene. Ljube se „uzdrhtali“; i kako Dante to diskretno kazuje:

Quel giorno più non vi leggemmo avante
(Ne čitamo dalje toga dana.)

Kad je Helen završila, na trenutak je sve bilo tiho, a zatim se po celoj sali razlio aplauz oduševljenja. Članovi žirija su se široko nasmešili, pa su i oni ustali i zapljeskali. Predsednik žirija, jedan sedi stariji čovek, okičen šarenom lentom i kitnjastom srebrnom zvezdom koja je označavala neku državnu počast, pokazao je Helen da dođe, nagnuo se preko stola, srdačno je zagrlio, poljubio u oba obraza i oduševljeno se rukovao s njom. Prošlo je neko vreme dok se graja stišala, a Džejk uspeo da se popne na pozornicu.

Kao i uvek, njegova zabrinutost je nestala čim je zakoračio na binu. Devojka je stajala naspram njega, a on se usredsredio na nju čim je kročio na scenu. Preobrazila se i zablislala kao da je toplina iz publike ušla u nju i upalila je. Ispružila je ruke prema Džejku da ga pozdravi i zagrlila ga kao davno izgubljenog prijatelja. Toliko je približila svoj obraz njegovom da je osetio miris njene kose. „Srećno“, prošaputa ona, okrznuvši usnama njegovo uho.

Džejk je svoj deo izgovorio kao da je dobio krila: kao da je postao Odisej, veliki grčki junak. Više nije stajao na pozornici nego na palubi svog broda i bodrio je posadu:

O, braćo, koji ste kroz sto hiljada teškoća stigli na zapad...

Publika za njega nije postojala. Umesto nje, video je svoje verne pratiocice, sa kojima je prošao kroz toliko pustolovina, kako se opet okupljaju oko njega, sada ostareli, osećajući kako se smrt približava. Dok im je govorio o poslednjoj velikoj zamisli, o poslednjoj pustolovini – plovidbi iza granica

sveta, do samog Neba, video je kako se ponovo pali ona iskra u njihovim očima. Pohitali su ka zapadu preko okeana neucrtanih na kartama. U daljini su ugledali planinu u izmaglici, višu od bilo koje što su je ikada videli; bili su nadomak poslednje luke i posada se obradovala – da bi odmah zatim nastupila iznenadna oluja i konačno ih potopila – „kako Drugom godi“*.

Dobar je, pomisli Helen. Ostala je iza kulisa, ne toliko da bi slušala, koliko da osmotri publiku, iako je znala koliko je to besmisleno. Naravno da njega tamo neće biti – korila je sebe, ali je ipak i dalje gledala. Nemoguće da je njen otac došao čak iz Londona da je gleda – pre svega, nikako nije mogao znati da ona uopšte i učestvuje na ovom takmičenju. Ali mogao je bar da telefonira tetkama, bila je uporna njena vedrija strana, iako je i to bilo skoro nemoguće, jer tetke koje su je čuvala – starije sestre njene majke – prezirale su njenog oca i nisu mu verovala jer su smatrale (ne bez razloga, morala je priznati) da u potrazi za bogatstvom izigrava tuđe poverenje.

Ali mogao je da pozove zbog zbirke, uporno je nastavila, rešivši da iznađe put koji bi joj možda doveo oca večeras. Tokom kratkog braka sa Heleninom majkom (koja je sada u Americi čas bila u novom braku, čas na nekoj od brojnih skupih klinika za rehabilitaciju) učinio je mnogo na tome da popiše brojna porodična blaga koja su neprimećena čamila u trezorima banke u Ženevi. Organizovao je čak i izložbe, kraseći prazne zidove i promaji izložene hodnike sumornog zamka gde je njena porodica živela u osami Švajcarske – u „mauzolejima“, kako ih je Helen tajno zvala.

Porodica je osuđivala ove izložbe kao „nepopravljivo vulgarne“ dok nije postalo očito da donose znatne sume novca i poboljšavaju im prestiž u društvu, pa su dozvolili Džerald

* Smisao ovog dela Danteovog stiha (com' altrui piacque) jeste „kako se svidelo Bogu“. (Prim. prev.)

de Hevilendu da zadrži klimavu poziciju u ćerkinom životu kao savetnik za umetnost i organizator izložbi – budući da su tetke, iako okoreli snobovi, znale koliko vredi dobar trgovac.

I tako, razmišljala je Helen, mogao je da pozove tetke i javi im za zbirku, a one su njemu mogle reći da će ona biti u Firenci, pa je mogao doći da je vidi. Ne, ne bi došao, ispravila se Helen, strogo iskrena čak i kad fantazira. Iako je volela oca, nije gajila iluzije o tome koliko vredi kao roditelj. I te kako je znala da ume da bude neodgovoran i nehajan; ali, bar ima života u sebi, što njene tetke nikada nisu imale, kako joj se činilo, baš kao što nikada nisu ni bile mlade, pošto su stvorene nekim posebnim procesom iz kitove kosti i satnog mehanizma tako da imaju četrdeset pet godina.

Ali bez obzira na sve, otac je ionako mogao doći u Firencu, jer tu živi čovek koji ima prodavnicu u Via Gabrijele, nedaleko odavde, a koji mu je poslovni prijatelj – kako se zvaše? Nije italijansko ime – Vorlok? Ne, Orlok, tako je, Viktor Orlok – mogao je da dođe kod njega i telefonira tetkama, a one su mu mogle kazati da je ona tu, pa je mogao da usput vidi plakat i seti se i...

Iznenadni aplauz joj je presekao misli: mladić je završio. Helen je prekinula sanjarenje i pridružila se opštem odobravanju.

Posle takmičenja su se opet našli zajedno, i to u dugom redu dobitnika nagrada koji su se trudili da strpljivo čekaju dok stari dostojanstvenik uspirenog hoda svakome ponaosob ne uruči diplome, medalje ili pehare. Razmenili su poglede kojima su iskazali da im je to komično i dosadno, kolutali očima i pravili grimase.

Kada su ih konačno pustili u salu za zakuske, izgledalo je kao da je brana pukla: sva nagomilana nervoza i energija sa nastupa, koje je obuzdavala preduga ceremonija dodele nagrada, jurnule su uz bujicu emocija. Svi su bili prijateljski

raspoloženi, gurkali se u grupicama, jedva držeći tanjire prepunjene hranom i čaše s pićem dok su se smejali i šalili na mnoštvu jezika.

Čak je i Helen, koja se užasavala vršnjaka i obično se držala podalje od njih, shvatila da ju je zahvatila sveopšta razdraganost. U mladiću pored sebe prepoznala je onoga koji je igrao Odiseja i ljubazno mu se obratila na italijanskom:

„Buona sera, Ulisse, come sta?“

Setivši se da je Helena igrala Frančesku od Riminija, on istim tonom odgovori:

„Sto bene, grazie, Francesca, e lei? Ha parlato molto bene.“

„Grazie tanto, anche lei.“*

Kada su upitali jedno drugo za imena, Džejk je rekao: „Đakomo Đakometi“, na šta su Helenine oči zasjale i potekla je bujica tečnog italijanskog, prebrzog da bi ga on pratio. Džejk je odložio tanjir i čašu (bilo mu je lakše da govori italijanski kada su mu ruke slobodne) i počeo je da objašnjava kako uopšte nije Italijan, već Škotlandanin iz Glazgova. Bilo mu je pomalo teško da to objasni, ne samo zbog ograničenog vokabulara, već i zato što se oko njih buka najednom pojačala: veselje na drugom kraju dvorane postalo je bučno.

Iznenada ga je neko tako snažno gurnuo s leđa da se prućio po podu, a istovremeno, svetina kao da se povukla na jednu stranu. Pridigavši se, našao se na velikom otvorenom prostoru. Nad njim se nadvio neki mnogo stariji mladić, ali izgledalo je da manje brine zbog Džejka, a više zbog nečeg što se događalo na drugom kraju prostorije.

„Meni, meni, Alesandro!“, povika na italijanskom.

Džejk je primetio da se grupa preko puta dobacuje nekim predmetom, kao u ragbiju, a da drugi pokušavaju da taj pred-

met uhvate, skaču kako bi ga blokirali ili se kao mahniti strmoglavo bacaju za njim. Većina prisutnih se povukla na bezbednu udaljenost, zadovoljavajući se ulogom posmatrača, a samo je nekolicina bila zagrejana da učestvuje, uglavnom krupniji i stariji mladići. Povici momka koji je gurnuo Džejka konačno su privukli pažnju, i predmet je sa drugog kraja prostorije doleteo u visokom luku. Pogleda uprtog u njega, mladić ga je spremno čekao.

Prilika je bila isuviše dobra da bi je propustio: Džejk se okrenuo i podigao, a zatim vešto skočio da bi ga uhvatio. Začulo se klicanje posmatračâ. Kada je uhvatio predmet, Džejk je primetio da je to vajarska reprodukcija Danteove glave, najverovatnije nečija nagrada. Mladić koga je pretekao bacio se za njim, ali Džejk se izmakao i ovaj pade na nos. Još jednom se začulo klicanje. Ispreči mu se jedan krupan mladić, ali Džejk se izmaknu i jurnu držeći glavu pod rukom. Ostali su ga opkolili, rešeni da ga obore, ali on se elegantno provuče između njih, zatim zavitla glavu u stranu prema Helen, koja je sve posmatrala u nedoumici jer nije bila sasvim sigurna da li se s tim slaže.

„Hej, Frančeska, hvataj!“

Gotovo i ne razmišljajući, elegantno ju je uhvatila jednom rukom, ali se pred njom našao mladić koji se malopre srušio. Načinila je pokret kao da će je baciti njemu iznad glave, i on je nezgrapno skočio, podignutih ruku, na šta se Helen sagnula i šmugnula u stranu.

„Hej, Frančeska!“

Džejk je ponovo pronašao slobodan prostor, a ona je u luku hitnula glavu prema njemu. Njen nezgrapni protivnik se naglo okrenu i ustremi prema glavi sa još nekoliko igrača, pa se svi obrušise na Džejka. Nije mu se dobro pisalo, ali on je bio okretan i teško ga je bilo uhvatiti, a uzvik i pàs privukli su još jednog posmatrača u njegov tabor. Helen se uputila na drugu stranu da bi mu pomogla: njena nastavnica fizičkog bi

* „Dobro več, Odiseju, kako ste?“

„Hvala, Frančeska, dobro sam, a vi? Veoma ste lepo govorili.“

„Hvala lepo, i vi ste.“ (Prim. prev.)

se zaprepastila kada bi videla uobraženu gospođicu De Hevi-lend, koja se bavila samo individualnim sportovima, kao što su mačevanje i tenis, kako uzima aktivnu ulogu u improvizovanom meču ragbija.

Džekovo vešto trčanje i dobacivanje privlačilo je sve više i više ljudi, što je u jednom trenutku, iz običnog pokušaja da pobjegne vlasniku glave preraslo u smislenu nastojanje da je odnese na drugi kraj prostorije, kao da je tamo gol-linija.

Sa fizičke strane, to je bilo nejednako nadmetanje, ali su veština i domišljatost bili na Džekovoj strani: umeo je da majstorski predribla protivnike krupnije od sebe, pa je poi-gravajući i vijugajući prošao između njih. Njegov dovitljivi stil kao da je bio zarazan. Glava je letela iz ruke u ruku, čas visoko, čas nisko; bacali su je tamo-amo i krišom vadili iz gomile koja se za nju otimala. Ma koliko da su se trudili, protivnici je nisu mogli preoteti. Helen je jurila uz ostale mahnito i razdragano i dala svoj doprinos spretnim trkom i mudro prikrivenim pasovima.

Džek je konačno veštim manevrom stigao blizu zida, ali je falanga krupnih protivnika izgledala spremna da ga smrvli. Jedan trenutak dug kao večnost stajao je oslonjen na unutrašnju stranu stopala, držeći glavu u ruci kao da ne zna šta će; falanga se okupila oko njega; svi duboko udahnuše.

„Hej, Odiseju! Ovamo!“; doviknu Helen. Videla je kako se okreće, prolazi ispod ruke protivnika koji se ustremio na njega i dobacuje joj glavu; uhvatila ju je u trku jednom rukom, obišla razmahanog protivnika i zviznula njome u zid, zabivši Danteov dugački nos u malter. Kada je ustala, začulo se gromko klicanje; podigla je ruke u znak trijumfa, s pesnikovom glavom visoko iznad sebe. Izgledala je kao Amazonka koja je upravo odrubila glavu svom protivniku.

Džek je došepao do nje sav zadihan, a ona ga je kitnjastom pantomimom predstavila masi i kao boksterski sudija mu podigla ruku u znak počasti. Masa je klicala i pljeskala,

a Džek se nagnuo i poljubio je, na šta se začulo još klicanja i zviždanja.

Dok je graja zamirala, večernji skup je okončan kao po komandi. Ljudi počеше da se razilaze tražeći put napolje. Jedan stariji mladić je prišao i uzeo glavu od Helen; prijateljski je razbarušio Džekovu kosu i rekao na italijanskom nešto što on nije sasvim shvatio.

„Uh, valjalo bi mi malo svežeg vazduha“, reče Džek.

Helen je bila svesna da su joj obrazi zacelo porumeneli.

„I meni. Eno izlaza iza one zavese.“

Džek, u duši pobornik poštovanja propisa, primetio je da je to požarni izlaz sa natpisom „samo za slučaj opasnosti“, ali Helen, u raspoloženju u kakvom je bila, nije dala da je uznemire obične formalnosti. Osećala se kao da je na krovu sveta, pa osiono otvori vrata, poput kraljice koja izlazi iz palate. Džek poslušno krenu za njom.

Izašli su na čeličnu platformu, sa čije su jedne strane stepenici vodili na ulicu, a sa druge na vertikalne merdevine prema krovu.

„Dođi. Hajdemo na krov.“

Helen je krenula pre nego što je Džek stigao da odgovori. Na obrazima je osećao da je noć sveža; u vazduhu je visila magija. Zašto da ne? On sleže ramenima i s mukom poče da se penje.

Nebo nad njima beše prepuno zvezda. Dole se prostirao grad, čije su znamenitosti osvetljavali reflektori.

„Pogledaj, eno Bruneleskijeve kupole“, reče Helen. „Kula pored nje je Đotova. Ono je Arnolfov toranj na Sinjoriji – vidiš, onaj tamo veoma visoki? Mislim da mi je to omiljena građevina. Tamo je Ufici, znaš, ona galerija. Hodnik ide odande do Ponte Vekija. Volim Firencu.“

„Ja sam ovde prvi put.“

„Kako beše, gde živiš?“

„U Glazgovu. U Škotskoj.“

„Pričaj mi o njemu“, zapovedi Helen.

Džejk tako i uradi. Umeo je lepo da opisuje i prirodno gestikulira. Helen je gotovo videla pred sobom veliku hordu klana Đakometijevih, koji su galamili za nedeljnom trpezom i svi uglas razgovarali.

„Mislim da bi mi se to dopalo.“

„Ne znam, ume da bude veoma bučno. Nije ni čudo što je *nona* gluva, pošto sluša galamu više od devedeset godina.“

„Ja volim galamu“, reče Helen, i sama iznenađena ovim saznanjem. „Galamu, graju i život!“

„I da igraš ragbi Danteovom glavom“, dodade Džejk.

Helen se postiđeno nasmeja.

„U stvari, zbog toga pomalo osećam krivicu.“

„Ma, daj! Baš je bilo zabavno!“

„Da, ali bilo je... nekako... ma, ne bi razumeo.“

„Da vidimo.“

„Bilo je, ovaj, nepristojno.“

„Nepristojno!?“, frknu Džejk.

„Eto, znala sam da nećeš razumeti“, odbrusi Helen.

„Smanji doživljaj“, reče Džejk, „Mislim, teško da će Danteu to smetati, je l' da? Prošlo je sedamsto godina!“

„Nije to u pitanju. Naprosto... uvek je bio, ovaj, neka vrsta mog junaka, još od detinjstva.“

„Neobičan junak.“

„Misliš? Možda bi ti se svideo neko drugi: junak čiji je zadatak da prodre u drevni podzemni grad, gde u zatvorima drže svakakve ljude i muče ih na strašne načine. Pomaže mu samo jedan od tamošnjih, koji mu nudi da ga vodi. Silaze sve dublje i dublje, nailazeći usput na različite opasnosti, i nadmudruju strašna stvorenja koja pokušavaju da ih zaustave, dok na kraju ne stignu do smrznutog središta grada i tamo nabačaju na ogromno čudovište, do struka okovano ledom. Jedini način da pobegnu jeste da se spuste niz njegovo telo i prođu kroz rupu u ledu. Šta kažeš na to? Je l' ti više odgovara?“

„Mnogo više. U stvari, siguran sam da sam gledao taj film.“

„Sumnjam, ukoliko mu naslov nije *Božanstvena komedija I: Pakao*.“ Nastavila je da govori s jakim američkim akcentom. „Svi će čuti vaš krik u paklu! Pridružite se akcionom junaku Danteu Aligijeriju i njegovom vernom drugaru Vergiliju dok krče sebi put kroz krugove pakla.“

„Nažalost, čitao sam samo odlomke koje su odredili za takmičenje“, priznade Džejk. „Na osnovu onog što si rekla, izgleda da valja“, složi se on.

„Mislim da je odlično“, reče Helen. „Nema bolje knjige!“

Kratko se nasmejala.

„Jednom sam čak napravila maketu pakla. Rekla sam tetkama da pravim kućicu za lutke – to im se mnogo više sviđa. Godinama sam radila na tome. Imala sam sve krugove pakla, zajedno sa likovima, sve od kartona, kao i malog Dantea i Vergilija. Čak sam napravila i svoju figuricu. U igri sam zamišljala da sam zalutala u pakao i izgubila se, a Dante bi dolazio i spasavao me.“

Zastala je, kao da ju je ovo podsećanje rastužilo.

„Naravno, kad sam bila mlađa“, brzo dodade.

Ućutala je, a Džejk je osetio da joj je neprijatno što je uhvatila sebe kako otkriva tajne iz detinjstva. Seli su kao dvoje dece tek pristigle u tihi kutak na igralištu, iznenađeni zbog sopstvene drskosti da razgovaraju jedno s drugim. Zatim se iz daljine, iza krovova, začulo klopanje noćnog voza i bolno melanholično zavijanje sirene sa dva tona.

„Uvek zadrhtim od ovog zvuka“, reče Džejk.

„Kamo sreće da je tata mogao da dođe“, reče Helen zamišljeno.

„Da li je trebalo da dođe?“

Pogledala je okolo, kao da je iznenađena što je Džejk i dalje tu.

„Ne. Bila je to samo moja uobrazilja, to da će doći. Hajde“, reče odsečno. „Suviše je hladno da bismo ovde sedeli.“